

Könyvajánló

ZELÉNYI ANNAMÁRIA

Olaszy Kamilla: Wirtschaftsdeutsch. Wörterbuch für Schule, Studium und Beruf (Deutsch-Ungarisch, Ungarisch-Deutsch) – Gazdasági német szótár középiskolától az egyetemig és szakmai köröknek (Német-magyar, Magyar-német)

Nem csak szótár! Gazdasági szakszókincstár.

Meg szeretné tudni, hogy hangzik a korábbi *Arbeitsamt*, vagy *Erziehungsgeld* fogalmak jelenlegi német megfelelője, mit takar a marketing témakörébe tartozó *Robinsonliste*, vagy „hol nyílik” az *Euroblume*?

A kérdésekre választ kap a szótár segítségével.

Mind a magyar, mind pedig a német szaknyelvben számos angol fogalom honosodott meg. A szótárban találkozhat az *öffentlich-private Partnerschaften (Public-Private-Partnerships/-PPP)*, az *All-inclusive-Reisen* magyar jelentésével, de megismerheti a logisztika témakörébe tartozó *lokális beszerzés (local sourcing)* vagy a *társadalmi felelősségvállalás (Social Responsibility)* német megfelelőjét is.

Ha az EU területén szeretne munkát vállalni, szüksége lesz *közösségi adószám-ra...*

Üsse fel a szótárt! Megtalálja benne.

A fenti mondatokat Olaszy Kamilla praktikus méretű, tetszetős külsejű kétnyelvű gazdasági szótárának hátoldalán olvashatjuk „behangozóként”. A szerző ismét újdonsággal jelent meg a könyvpiacra. Gazdasági szótára az OLKA Kiadó gondozásában, magánkiadásként látott napvilágot. Könyve valóban egyedülálló a maga nemében, mert a mai idők igényeihez igazodik, aktuális és autentikus kontextusba helyezi a szakszavakat, amelyeket sok esetben más szótárakban nem találhatunk meg. Általában jellemző, hogy azt a kifejezést keressük hiába, amire éppen szükségünk lenne. Nem így Olaszy Kamilla szótárában: itt nagy valószínűséggel rábukkanunk a megfelelő szócikkre.

Az alcím utal a célközönségre, melynek széles skálája átfogja a németül tanulók vagy a német nyelvet már valamilyen szinten már beszélők sokaságát. Haszonnal forgathatják a kötetet az érdeklődő középiskolások, az egyetemi hallgatók, köztük a gazdasági szaknyelv-vizsgára készülők, üzleti és egyéb szakmai körökben mozgó és dolgozó európai uniós polgárok. A szótár segítséget nyújt a gazdasági jellegű újságcikkek, szakmai rovatok tanulmányozásában, és a német nyelvterületen munkát vállalóknak egyaránt. A fordítók és tolmácsok munkájában szintén nélkülözhetetlen. Megkönnyíti az anyanyelvi és a célnyelvi eligazodást napjaink bonyolult és sokszínű világában.

A kötet szókincse lefedi a gazdasági és társadalmi élet legfontosabb területeit. Több mint tízezer német és csaknem tízezer magyar szócikket tartalmaz a nemzetgazdaság, a mikroökonómia, a bank, a tőzsde, az ipar, a kereskedelem, a jog, a vendéglátás, az informatika stb. témaköreiben. Számos lexéma nem csupán a szaktudományok terminus technikusaként fogható fel, hanem beépülve a köznyelvbe gazdagítja vagy éppen kevésbé érthetővé teszi azt. A világ pozitív és negatív változásainak leképeződése a nyelv. Új szavak keletkeznek és régiek

mennek feledésbe. (Persze a szótár elkészülte után is keletkeztek új szavak, amelyek remélhetőleg a következő kiadásban már fellelhetők lesznek.)

A szótárban minden szófaj megtalálható. Az igék /pl. **ab·gelten** [i], (galt ab, h. abgegolten/ és a főnevek /pl. **Abgabe** [e], (~n)/ szótári alakja zárójelben fel van tüntetve. Az elváló igekötőket a szótár a szócikkeknel jelöli /pl. **ab·gelten**/. Egy-egy szócsaládot minimum egy fogalom (főként ige vagy főnév) képvisel. Természetesen számos szó igen sok változatban fellelhető. Kerek zárójelben vannak egy adott szócikk szinonimái /pl. **cserél** (**barterüzletet köt**) tauschen h./, valamint az egyes szakterületek megnevezése /pl. **bootol** (*inform.*) hoch·fahren/, míg < > zárójelben az adott szócikk magyarázata/definíciója található /pl. **cessziós hitel** Zessionskredit [r], (~es, ~e) <követelésengedményezés mellett nyújtott hitel>/. Ha az összetett szavak utótagja megegyezik, a szótári alak csak egyszerű szerepel.

A gazdaság és a társadalom egymással szorosan összefüggő fogalmak, ennél fogva szókincsük sem tárgyalható teljes mértékben elkülönítve. A társadalmi változásoknak mindig vannak gazdasági következményei és fordítva. Pl. az informatika elterjedése sok társadalmi problémát hozott felszínre, a gyereknevelés attitűdjének megváltozásától a bűnözés újabb formájáig széles a skála. A gazdasági és társadalmi jelenségek jelentős mértékben meghatározzák szókincsünket, részben bővítik, részben szűkítik a használt szókészletet. Talán természetes, hogy ma már a videó és a kazettás magnó nem szerepel egy modern szótárban, a *Videokonferenz* [e] viszont igen. Érdemes eljátszani azzal a gondolattal, hogy milyen szógyűjtemény jönne létre mai társadalmunk tükröképeként, ha különválasztanánk a pozitív és negatív konnotációkat.

A globalizáció korában, egyre inkább felgyorsuló világunkban a technika fejlődése és a társadalmi változások számos új nyelvi jelenséggel lep meg bennünket. Főként az informatikai robbanás és az üzleti élet hozta magával az angol nyelv elterjedését. Az angolszász szókincs elemei belopóztak nyelvhasználatunkba. Nincs ez másként a német nyelv esetében sem, pl. *Sales promotion*, *Outsourcing* stb.

Megkockáztatom, hogy a szótár még gyakorló nyelvkönyvként, szakkönyvként is használható, sőt helyenként értelmező szótárnak is megteszi. Üdvözlendő, hogy az idegen eredetű szavakat nem idegen szóval magyarázza, hanem megadja magyar megfelelőjét, illetve ha ez nem lehetséges, körülírja a fogalom jelentését.: pl. „*Avis* [s]” „*laut Avis*” értesítés szerint. A jövevényszavak névelője sokszor okoz gondot a németül tanulóknak, mert a szót ismerik ugyan, hiszen a magyar nyelvben is azonos vagy hasonló alakban fordul elő, a névelő viszont sokszor az ismeretlenség homályába vész, pl. „*Inpout* [r/s]” (*inform.*) bevitt adat, *input*; (*ipar*) felhasznált nyersanyag, „*Output* [r/s]” össztermék, *össztermelés*, <cég termelésének *összteljesítménye*>, „*Trend* [r]” irányzat, *trend*, „*Kartell* [s]” *kartell*, *érdekszövetség* stb. Meg kell jegyeznünk, hogy a szerző szakszerűen mindenütt először a magyar jelentést adja meg és csak ezután az elfogadott idegen eredetű szót.

A következő szavak szinte az egész munkaerőpiac lényeges szókincs-elemeit magában foglalják: *minimálbér* „*Minimallohn*”, „*Mindestlohn*”, *törvényben megszabott minimálbér* „*gesetzlich vorgeschriebener Minimallohn*”, *államilag garantált minimálbér* „*staatlich garantierter Mindestlohn*”, *szokásos munkaidő* „*Normalarbeitszeit*”, *szolgálati év* „*Berufsjahr*”, *szolgálati hely* „*Dienststelle*”, *szolgálati idő* „*Dienstzeit*”, *napi munkaidő* „*die tägliche Dienstzeit*”, *kezdő fizetés* „*Einstiegsgehalt*”, *pályakezdő* „*Berufseinsteiger*”,

szabadfoglalkozású (egyén) „Freiberufler”, szabadfoglalkozású, szabadúszó „freischaffend”, kezdő vállalkozó „Start-up-Gründer”, (a kezdő „angehend” szót hiányolom, pl. „ein angehender Arzt”), főállású „hauptamtlich”, főfoglalkozású, „hauptberuflich”, mellékállásban, részmunkaidőben „nebenamtlich”, mellékállásban vagy főállásban „neben-oder hauptberuflich”, dolgozik (főként időszakosan) „jobben”, munkaképtelen „arbeitsunfähig, berufsunfähig”, munkakerülés > lógás „Krankfeiern, Blaumachen”, munkaközvetítés „Jobvermittlung”, „Stellenvermittlung”, internetes állásközvetítés „Stellenvermittlung im Internet”, munkáltatói igazolás „Beschäftigungsnachweis”, munkamániás „Workaholic”, munkalassító sztrájk „Bummelstreik” stb. Mindehhez hasznos információk is párosulnak, pl. „Hartz 4-Empfänger” munkanélküli támogatásban részesülő személy <Peter Hartz dolgozta ki a róla elnevezett (I-IV) törvényeket. Foglalkozásnevek is megtalálhatók, pl. betanított munkás „angelernter Arbeiter”, „Mechaniker (r)” szerelő, műszerész, „Referent (r)” felelős, előadó, referens, „PR-Berater (r)” PR-tanácsadó stb.

A szinonimák egész tárházát kínálja a szótár, ezzel is bővítve a szókincset és fejlesztve a választékosságra való törekvés igényét a nyelvet használóban. Világossá teszi például, hogy mi a különbség a Zahl [e], (pl. rote/schwarze Zahlen schreiben veszteségesen / nyereségesen működik), Ziffer [e] szám, számjegy, Nummer [e] szám (pl. „Kein Anschluss unter dieser Nummer”) között.

Nem hiányoznak a rövidítések sem, pl. „DIN = Deutsche Industrienormen” német ipari szabvány, „PIN = persönliche Geheimzahl” titkos azonosítószám (az angol rövidítés talán idekívánkozna).

A helyes szóhasználat elsajátításához hozzájárulnak a szókapcsolatok és mondatok mintafordításai. Például „ein bestmögliches Rating erreichen” a lehető legjobb minősítést éri el, „Das Rating ist die Einschätzung der Zahlungsfähigkeit eines Schuldners.” A rating egy adós fizetőképességi megítésének minősítése. vagy „Die Teilzeitbeschäftigten arbeiten mehr als 15 Stunden wöchentlich.” A részmunkaidőben foglalkoztatottak heti 15 óránál többet dolgoznak.

De hogy senkinek ne maradjanak kétségei, elárulom mit is jelent a Robinsonliste és az Euroblume. Talán még magyarul is idegenül hangzik jó néhányunknak a levélreklámot elutasító személyek névjegyzéke, a Robinsonliste. És láttak már „Euroblume”-t (EU-virág, ökovirág)? Bizonyára. Ez ugyanis nem más, mint az „Europäisches Umweltzeichen”, az EU-ECO-címke szimbóluma, környezetbarát termékek környezeti címkéje.

Remélem sikerült felkelteni érdeklődésüket. Érdemes lapozgatni a szótárt, sőt „olvasmányként” is megállja a helyét. Kívánom, hogy Olaszky Kamilla legújabb munkája „tartós használati cikként” minden érintett könyvespolcán ott legyen.